

OBAVIJEST KORISNICIMA PLATNIH USLUGA O UVOĐENJU IBAN-a U NACIONALNI PLATNI PROMET

IBAN u nacionalnom platnom prometu od 1. lipnja 2012.

Ovim putem želimo skrenuti pozornost korisnika platnih usluga na sljedeće odredbe Odluke o načinu otvaranja transakcijskih računa (u nastavku teksta: Odluka):

- od **1. lipnja 2012.** kreditne institucije **moгу omogućiti upotrebu IBAN** (*International Bank Account Number*) konstrukcije transakcijskih računa **i za izvršavanje nacionalnih platnih transakcija** te mogu otvarati nove transakcijske račune prema IBAN konstrukciji,
- od **1. lipnja 2013.** **IBAN** konstrukcija transakcijskih računa obvezno se koristi **za izvršavanje svih** platnih transakcija, a kreditne institucije otvaraju transakcijske račune isključivo prema IBAN konstrukciji.

Od trenutka kada kreditna institucija omogući korisniku platnih usluga korištenje IBAN konstrukcije i za izvršavanje nacionalnih platnih transakcija, transakcijski račun korisnika platnih usluga za izvršavanje nacionalnih platnih transakcija vodi se prema IBAN konstrukciji.

Slijedom navedenoga, u razdoblju od 1. lipnja 2012. do 1. lipnja 2013. za izvršavanje nacionalnih platnih transakcija pojedini

korisnici platnih usluga koristit će postojeći (BBAN) transakcijski račun (17 znamenaka), dok će drugi koristiti transakcijski račun otvoren prema IBAN konstrukciji (21 znak).

IBAN nije novost u Republici Hrvatskoj jer se on već upotrebljava za izvršavanje prekograničnih platnih transakcija. Naime, članak 9. Odluke propisuje da se transakcijski računi koji se koriste za izvršavanje prekograničnih platnih transakcija otvaraju u skladu s IBAN konstrukcijom, a kreditna institucija dužna je o IBAN-u obavijestiti korisnika platnih usluga čiji transakcijski račun vodi. S tim u vezi, svi korisnici platnih usluga u Republici Hrvatskoj već imaju određeni IBAN za potrebe obavljanja prekograničnih platnih transakcija.

Obveze kreditnih institucija

Kreditna institucija dužna je na vrijeme i na odgovarajući način obavijestiti korisnike usluga o upotrebi IBAN-a za izvršavanje nacionalnih platnih transakcija.

Do 1. lipnja 2014. kreditna institucija dužna je:

- zaprimati naloge za plaćanje u kojima je transakcijski račun primatelja plaćanja naveden prema BBAN konstrukciji i
- ako vodi transakcijski račun primatelja plaćanja prema IBAN konstrukciji, a zaprimi platnu transakciju u kojoj je transakcijski račun tog primatelja plaćanja naveden prema BBAN konstrukciji, obraditi platnu transakciju

kao da je taj transakcijski račun naveden prema IBAN konstrukciji (odnosno odobriti račun primatelja ako su svi ostali uvjeti za to zadovoljeni).

Što je IBAN?

IBAN je međunarodni broj transakcijskog računa korisnika platnih usluga u kreditnoj instituciji ustrojen radi bržeg i jednostavnijeg izvršavanja prekograničnih platnih transakcija. Sastoji se od maksimalno 34 alfanumerička znaka, i to:

- od dva slova znaka koji su oznaka države u kojoj kreditna institucija ima sjedište prema međunarodnoj normi ISO 3166,
- od dvoznamenkastoga kontrolnog broja koji se računa prema međunarodnoj normi ISO 7064, MOD 97-10 i
- od BBAN-a.

BBAN je broj transakcijskog računa koji za potrebe obavljanja nacionalnoga platnog prometa otvaraju kreditne institucije svojim korisnicima platnih usluga, a kojim se kod izvršavanja platnih transakcija preko transakcijskih računa na jedinstven način identificira platitelj ili primatelj plaćanja. BBAN je u Republici Hrvatskoj jedinstvena konstrukcija transakcijskog računa, koja je u nacionalni platni promet uvedena još 2001. BBAN konstrukcija transakcijskog računa u Republici Hrvatskoj sastoji se od 17 brojevanih znakova i izgleda ovako:

AAAAAA-BBBBBBBBBB

gdje su:

- slova A – sedmeroznamenasti vodeći broj kreditne institucije koji određuje Hrvatska narodna banka,
- slova B – deseteroznamenasti broj (partija) transakcijskog računa koji određuje kreditna institucija koja vodi transakcijski račun.

Primjer BBAN konstrukcije za račun Državnog proračuna Republike Hrvatske

1001005-1863000160

IBAN konstrukcija transakcijskog računa u Republici Hrvatskoj sastoji se od 21 alfanumeričkog znaka i izgleda ovako:

HR kk AAAAAA BBBBBBBBBB

gdje su:

- HR – dvoslova oznaka za Republiku Hrvatsku,
- kk – dvoznamenkasti kontrolni broj koji se računa prema navedenoj međunarodnoj normi,
- slova A – sedmeroznamenasti vodeći broj kreditne institucije koji određuje Hrvatska narodna banka,
- slova B – deseteroznamenasti broj (partija) transakcijskog računa koji određuje kreditna institucija koja vodi transakcijski račun.

Primjer IBAN konstrukcije za račun Državnog proračuna Republike Hrvatske

HR1210010051863000160

IBAN se u elektroničkom obliku upisuje bez praznih polja (razmaka), a unos na papirnom obrascu obavlja se tako da se svaka četiri

znaka odvajaju jednim praznim poljem, što za izneseni primjer IBAN konstrukcije za račun Državnog proračuna Republike Hrvatske izgleda ovako:

HR12	1001	0051	8630	0016	0
------	------	------	------	------	---

IBAN omogućava da se iz konstrukcije transakcijskog računa raspoznaju država, kreditna institucija koja vodi transakcijski račun i također, preko broja (partije) računa, korisnik platnih usluga na čije je ime otvoren transakcijski račun.

Zašto IBAN i u nacionalnom platnom prometu?

U potreba IBAN-a bitan je preduvjet za sudjelovanje kreditnih institucija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj u **SEPA**-i (*Single Euro Payments Area*). SEPA je jedinstveno euro platno područje unutar kojega se omogućava građanima, poslovnim subjektima i javnim tijelima da plaćanja u eurima u korist ili na teret transakcijskih računa, bilo u zemlji ili inozemstvu, izvršavaju prema jednakim pravilima, neovisno o tome u kojoj se državi nalaze. SEPA definira jedinstvene standarde za pružanje platnih usluga povezanih s provođenjem kreditnih transfera, izravnih terećenja i plaćanja platnim karticama.

Obuhvaća države Europske unije (27 država članica) te Island, Lihtenštajn, Norvešku, Švicarsku i Monako.

U tom se području prekogranične platne transakcije izvršavaju jednako sigurno te

prema istim pravilima i po jednakim cijenama kao i nacionalne platne transakcije, što će fizičkim i pravnim osobama u Republici Hrvatskoj olakšati poslovanje s inozemstvom.

Osim navedenoga, prednosti uvođenja IBAN konstrukcije transakcijskih računa u nacionalni platni promet jesu sljedeće:

- IBAN osigurava jedinstvenu identifikaciju (neponovljivost) transakcijskog računa korisnika platnih usluga na razini cijelog sustava i time bitno smanjuje mogućnost unosa pogrešnog broja transakcijskog računa u odnosu na platitelja ili primatelja plaćanja. Naime, postojeća (BBAN) konstrukcija transakcijskog računa osigurava njegovu neponovljivost na razini jedne kreditne institucije. Tako ista partija transakcijskog računa može postojati u različitim kreditnim institucijama te, u slučaju pogrešnog upisa vodećeg broja kreditne institucije, može doći do pogrešne doznake novčanih sredstava.
- IBAN omogućava korištenje istog transakcijskog računa, istih naloga za plaćanje i istih platnih instrumenata, neovisno o tome radi li se o nacionalnoj ili prekograničnoj platnoj transakciji.
- IBAN omogućava razvoj novih platnih usluga usklađenih sa SEPA standardima, čime se osigurava pravodobna priprema za buduće sudjelovanje u SEPA-i.

Što je važno za korisnike platnih usluga?

Glede IBAN-a korisnicima platnih usluga posebno skrećemo pozornost na sljedeće:

- Kreditna institucija obavijestit će korisnika platnih usluga o datumu od kojega će se koristiti IBAN konstrukcijom svoga transakcijskog računa i u nacionalnom platnom prometu.
- Od tog datuma transakcijski račun korisnika platnih usluga kreditna institucija vodi prema IBAN-u.
- Korisnik platnih usluga treba upoznati uplatitelje novčanih sredstava o svom IBAN-u.
- Osigurano je prijelazno razdoblje do 1. lipnja 2014. u kojem će se uplate kod kojih je račun primatelja naznačen prema "staroj" (BBAN) konstrukciji izvršavati kao da je naznačen IBAN.
- Korisnici platnih usluga trebaju prilagoditi IBAN-u svoje informacijske sustave u koje prenose informacije o obavljenom platnom prometu ili iz kojih produciraju svoje naloge za plaćanje.
- Za sve informacije o IBAN-u korisnici platnih usluga mogu se obratiti kreditnoj instituciji u kojoj vode svoj transakcijski račun.